

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет філософської освіти і науки

“Затверджено”

на засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М.П. Драгоманова
протокол № 4 від “30”березня 2017 р.

“Рекомендовано”

Вченою радою
Факультету філософської освіти і науки
протокол № 8 від “15” лютого 2017 р.

**Програма додаткового вступного випробування
з дисципліни «Історія європейської культури»**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра
на базі здобутого ступеня бакалавра/
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

спеціальність 034 - Культурологія

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

В програмі визначені основні питання, які є базовим підґрунтям історико-культурологічної освіти студентів спеціальності «Культурологія». Програма з вступного додаткового випробування зі спеціальності «Культурологія» освітнього ступеня «Магістр» передбачає ознайомлення із змістом культур різних епох – від Античності до сьогодення. Ознайомлення з культурою різних періодів людства закладає основи для осмислення теоретичних проблем культури.

В програмі представлений широкий обсяг матеріалу, який сприятиме типологічному та порівняльно-історичному аналізу явищ вітчизняної та західноєвропейської культури.

Абітурієнт повинен дослідити процеси культурного взаємовпливу на макро- і мікрорівні - як у широкій часовій перспективі, так і на прикладах конкретних епізодів творчих контактів та окремих творів. Такий підхід має на меті стимулювати абітурієнтів до впровадження міждисциплінарних підходів та багатовимірних аспектів до вивчення культури, заохочувати до впровадження нових контекстів в дослідженнях української культури, сприяє формуванню адекватному уявленню про місце українського мистецтва у світовому контексті, а також сприяє розумінню інших культур і вихованню слухача широти світогляду.

У абітурієнтів мають бути сформовані наступні *практичні навички*:

- організувати процес самостійної роботи з освітньою та науковою літературою;
- аналізувати особливості розвитку культурних традицій та вирішення в умовах навчання творчих задач;

- критично осмислювати основні ідеї культурної спадщини людства та формувати власну теоретичну позицію.

При цьому абітурієнти мають *знати* наступне:

- світоглядні засади кожної культури, її домінантні види мистецтва;
- періодизацію культурно-історичного процесу;
- найбільш відомі твори мистецтва певної епохи, персоналії;
- причини і особливості переходу від традиційної культури до культури Нового часу;
- особливості розвитку та світоглядні відмінності культур різних епох, а також їхній вплив на культуру ХХ століття;
- ключові концептуальні напрями в історії європейської культури.

На основі цих знань у абітурієнтів повинні бути сформовані наступні *вміння*:

- аналізувати терміни та концепти культури у перспективі майбутнього використання засвоєного матеріалу у процесі осмислення закономірностей сучасного розвитку світової культури;
- засвоювати основні ідеї культур різних епох, їх компаративний аналіз та критичне осмислення;
- працювати з першоджерелами та коментуючою літературою;
- формувати навички використання засвоєного матеріалу у майбутньому.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

За шкалою університет у	Визначення	Характеристика відповідей абітурієнта
		на питання теоретичного змісту
100-123 бали	<i>Низький</i>	Абітурієнти, які виявили прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, припустилися принципових помилок у виконанні завдань, передбачених програмою. Як правило, оцінка “незадовільно” виставляється слухачам, які не здатні продовжувати навчання або розпочати професійну діяльність по закінченні навчання без додаткових занять за відповідною програмою.
124-149 балів	<i>Задовільний</i>	Абітурієнти, які виявили знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної роботи, здатні виконувати завдання навчальної програми і знайомі з основною літературою, що рекомендована програмою. Як правило, оцінка “задовільно” виставляється слухачам, які допустили незначні огріхи у відповідях при складанні іспиту чи при виконанні екзаменаційних завдань, але мають необхідні знання і спроможні з допомогою викладача виправити допущені помилки. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які за умов ознайомлення із загальними положеннями дисципліни допускають логічні помилки у висвітленні її проблемних аспектів, але при цьому виявляють здатність виправляти допущені помилки за допомогою викладача.
150-174 балів	<i>Достатній</i>	Абітурієнти виявляють повне знання програмного матеріалу, успішно виконують завдання навчальної програми, засвоїли зміст основної рекомендованої літератури. Абітурієнти виявляють систематичний характер знань з теми іспиту, здатні самостійно їх поповнювати та оновлювати в процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності, це абітурієнти які в повному обсязі оволоділи навчальним матеріалом бакалаврату з відповідних програмних блоків, здатні вільно оперувати базовими поняттями та категоріями, здійснювати порівняльну характеристику основних концепцій та методологічних напрямів, але при цьому відчувають

		труднощі в творчому переосмисленні засвоєних знань, синтезуванні повних самостійних висновків та узагальнень.
175-200 балів	Високий	Абітурієнти розуміють взаємозв'язок основних понять теми, їх значення для професії викладача, філософа, культуролога і виявили творчі здібності у використанні програмного матеріалу, демонструють грамотне посилання на джерела та вихід на рівень теоретичних узагальнень та критичного аналізу.

Тривалість підготовки до усної відповіді на фаховому випробуванні може становити 30-40 хвилин.

Максимальна кількість набраних балів при фаховому випробуванні та правильних відповідях на всі завдання – 200.

Студентам забороняється заходити до аудиторії, в якій проводиться екзамен, після 30 хвилин з початку його проведення. Студентам не дозволяється залишати екзаменаційну аудиторію протягом перших 30 хвилин іспиту, за винятком, якщо вони завершили всі передбачені іспитом процедури і на цій підставі отримали дозвіл екзаменатора.

Студентам забороняється брати до екзаменаційної аудиторії будь-які книжки, зошити, папери, а також портфелі, сумки, інші речі, в яких ці книжки або папери можуть знаходитися.

Будь-який студент, який здійснив:

а) спробу занести ці речі до екзаменаційної кімнати або ж скористатися цими матеріалами під час іспиту

б) спробу отримати безпосередньо чи опосередковано допомогу іншого слухача, або допомогти іншому студентові буде позбавлений права складати іспит. На вимогу екзаменатора студент повинен терміново залишити екзаменаційну аудиторію.

Під час проведення іспиту студентам забороняється спілкуватися одним з одним. Всі питання з'ясовуються через екзаменатора.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДОДАТКОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Крито-мікенська культура – колиска європейської цивілізації.
2. Античність. Народження театру з культу.
3. Афіни епохи Перикла і великих грецьких трагіків.
4. Принцип калокагатії в скульптурі. Видатні скульптори: Мірон, Поліклет і його «Канон», Фідій і комплекс афінського акрополя, Пракситель, Скопас.
5. Антропоморфізм ордерної системи: дорійський, іонічний, корінфський ордера.
6. Аксіологія грецької культури: падейя, мусейя, просвітницьке дозвілля, спілкування, відкритість, культ краси, культ слави, культ розумної міри.
7. Романський стиль у мистецтві.
8. Мова образотворчого мистецтва (скульптурний рельєф, соборна скульптура, надгробки, фреска, мініатюра, бронзові рельєфи дверей).
9. Багатоманітність регіональних варіантів романського стилю: романтика Франції, Німеччини, Англії, Італії, Іспанії.
10. Літургія та карнавал у Середньовічній культурі.
11. Середньовічний героїчний епос: «Пісня про Роланда», «Пісня про Нібелунгів», «Пісня про мого Сіда».
12. Взаємозв'язок культури Київської Русі і Візантії.
13. Книжкова справа – інтерес до релігійної філософії, історії, до питань житейської моралі, до апокрифів у Київській Русі.
14. Архітектура, скульптура, живопис періоду проторенесансу.
15. Епоха Данте і Джотто.
16. Основні центри, або локальні школи: Флоренція, Сієна, Піза, Падуя, Мантуя, Феррара, Верона, Урбіно, Ріміні, Неаполь, Рим.
17. Архітектура Арнольфо ді Камбіо у Флоренції: собор Санта Марія дель Флоре, 1296-1302, палаццо Веккьо, 1299-1320.
18. Народження центральної математичної перспективи та її значення (за Є. Панофскі).
19. Творчість Донателло і Мазаччо.
20. Народження ренесансної теорії мистецтва: Леон Баттіста Альберті.
21. Класична фаза Раннього Відродження – творчість Перо делла Франческо.
22. А. Матенья (1431-1506) і відкриття «вражаючої» перспективи.
23. «Платонівська академія» у Флоренції (М. Фічіно, Піко делла Мірандоло).
24. Флоренція Савонаролі і Ботічеллі.
25. Ранній період творчості Леонардо да Вінчі; від геометричної перспективи до оптичної.
26. Мадонни Рафаеля. Типологія образу і його еволюція.
27. Розписи Рафаеля у Ватикані.
28. Творчий портрет Мікеланджело.
29. Наукова революція XVII ст. і нова картина світу.
30. Мистецтво бароко як відображення нового світобачення.
31. Естетична реформа: французький раціоналізм і віталізм бароко.
32. Радикальні естетичні інновації: караваджизм у живопису.
33. Італія – батьківщина бароко. Творчість Ф. Борроміні і Д. Берніні.

34. Архітектура бароко. Містобудівництво як мистецтво.
35. Раціоналістична картина світу і людини в ідеології Просвітництва та її вплив на художню творчість.
36. Садово–парковий комплекс Версалю.
37. Творчість К. Лоррена і М. Пуссена: концепція ідеального пейзажу.
38. Особливості українського класицизму.
39. Український присадибний класицизм.
40. Просвітницький реалізм в українській літературі та живописі.
41. Особливості німецького романтизму.
42. Творчість К. Д. Фрідріха.
43. Критичний реалізм як напрям у мистецтві у середині ХІХ століття.
44. Барбізонська школа пейзажу: Т.Руссо, Ш. Добіньї, Ж. Допре – творці національного французького пейзажу.
45. Об'єднання імпресіоністів (1874) і творчість Е.Мане, Клода Моне, О.Ренуара, Е.Дега, К.Піссаро та ін.
46. Імпресіоністи-пейзажисти: К.Моне, К. Пісарро, А.Сіслей. Робота на пленері.
47. Неоімпресіонізм, дивізіонізм: творчість Жоржа Сьора і Поля Сіньяка.
48. Імпресіонізм в Англії, Росії, Україні.
49. Імпресіонізм в скульптурі, музиці, поезії, прозі.
50. Нова концепція станкового живопису в кубізмі, періоди його розвитку та значення для подальшого розвитку мистецтва.
51. Кубістична творчість молодого Марселя Дюшана («Оголена, що спускається по сходах», 1911; «Король і королева в оточенні оголених», 1911 тощо).
52. Конструктивізм та його розвиток у культурній традиції ХХ століття. Архітектура конструктивізму.
53. Німецький функціоналізм.
54. Культура поп-арту – радикальніший експеримент другої половини ХХ століття. Джаспер Джонс та Роберт Раушенберг – засновники поп-арту.
55. Група «Флюксус» і «Гутаї».
56. «Новий реалізм»: Ів Кляй, П'єр Рестані, П. Арман, Сезар інші.
57. Зародження культури постмодерну: нова художня картина світу і художні арт-практики.
58. Концептуальне мистецтво - гранична концентрація смислів.
59. Історія формування та естетичні принципи концептуалізму: Джозеф Кошут, Йозеф Бойс, Сол Левіт, Ватто Акончі, Деніс Оппенгейм.
60. Мінімалізм – філософія самообмеження. Карл Андре, Сол Левіт, Дональд Джадд, Уолтер де Марія. Мінімалізм і ленд-арт.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Факультет філософської освіти і науки

Ступень: магістр

Галузь знань: 03 – Гуманітарні науки

Спеціальність: 034 - Культурологія

На базі ступеня/ОКР: бакалавр/спеціаліст

Додаткове вступне
випробування

Екзаменаційний білет № 1

1. Крито-мікенська культура – колыска європейської цивілізації.
2. Естетична реформа: французький раціоналізм і віталізм бароко.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол №4 від «30» березня 2017 р.

Голова фахової комісії _____ / _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ:

1. Алпатов М.В. Всеобщая история искусств. В 2-х томах. – М., 1949.
2. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. – М., 1976.
3. Аникст А.А. Теория драмы на Западе в первой половине XIX в. Эпоха романтизма. – М., 1980.
4. Античная музыкальная эстетика. - М., 1960.
5. Баткин Л. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности. - М., ~ 1989.
6. Батракова С.П. Искусство и миф: Из истории живописи XX века. – М., 2002.
7. Батракова С.П. Художник XX века и язык живописи. От Сезанна к Пикассо. – М., 1996.
8. Бахтин М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. – М., 1990.
9. Боннар А. Греческая цивилизация. – Ростов-на-Дону, 1994.

10. Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральных вечеров. – М., 1981.
11. Бронин Е. Джоаккино Россини. - Л., 1986.
12. Бычкова Л., Бычков В. Пикассо. // Лексикон нонклассики. Художественно-эстетическая культура XX века. – М., 2003.
13. Вазари Д. Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих. Т.1-2. – М., 1998.
14. Варнеке Б.В. История античного театра. М.–Л., “Искусство”, 1940.
15. Вишпер Б.Р. Английское искусство. – М., 1945.
16. Вишпер Б.Р. Очерки голландской живописи эпохи расцвета. – М., 1962.
17. Вишпер Б.Р. Проблема реализма в итальянской живописи ХУП-ХУШ веков. – М., 1966.
18. Воронина Т.С., Мальцева Н.Л. Искусство Возрождения в Нидерландах, Франции, Англии. (Пам’ятники мирового искусства). – М., 1994.
19. Всеобщая история искусств: в 6-ти томах. – М., 1956.
20. Гуревич А. Категории средневековой культуры. – М., 1972.
21. Европейское искусство XIX в. 1789-1871. («Памятники мирового искусства»). – М., 1975.
22. Зингерман Б.И. Парижская школа: Пикассо. Модильяни. Сутин. Шагал. – М., 1993.
23. Иллюстрированная история мирового театра. Под редакцией Джона Расела Брауна. – М., 1999.
24. Искусство нового времени. Опыт культурологического анализа. СПб., 2000.
25. Искусство ХУШ века. – „Малая история искусств”. – М.: Дрезден, 1977.
26. История западно-европейского театра / Под ред.С.С.Мокульского.-т.2.- М.,1957.
27. Каллистов Д.П. Античный театр. – Л., “Искусство”, 1970.
28. Карсавин Л.П. История европейской культуры. - Т. 1-2. - СПб., 2003.
29. Карсавин Л.П. Культура Средних веков. – М., 2003.
30. Кнабе Г.С. Древний Рим – история и повседневность. - М.: Искусство, 1986.
31. Куманецкий К. история культуры Древней Греции и Рима. - М., 1980.
32. Лазарев В.Н. Портрет в европейском искусстве ХУП века. Основные направления и ведущие мастера. – М., 1999.
33. Литературно-эстетические концепции в России конца 19 – начала 20 вв. – М., 1975.
34. Литературные манифесты западноевропейских романтиков. – М., 1980.
35. Лихачев Д., Панченко А. "Смеховой мир" Древней Руси. - Л., 1976.
36. Лихачева В.Д. Искусство Византии IV-ХУI вв. – М., 1986.
37. Прусс И.Е. Западноевропейское искусство ХУП века. („Малая история искусств”). – М., 1974.
38. Райс Д.Т. Искусство Византии. – М., 2002.
39. Ротенберг Е.И. Западноевропейское искусство ХУП века. Тематические принципы. М., 1989.